

Prints ja pisuhänd

Teatrivaatleja **Pille-Riin Purje** meenutab
Ago-Endrik Kerget (8. IV 1939 – 25. IV 2021).

Kui kuulsin Ago-Endrik Kerget lahkumisest, oli mul lugemisel Heili Einasto raamat „Rahel Olbrei. Eesti tantsuteatri rajaja“. Raamatus on sugestiivne foto Ülle Ulla ja Endrik Kerget partnerlusest Mai Murdmaa lavastuses „Suur võlur – armastus“ (1964). Ent Kerget Estonia balletisolistina mina näinud ei ole, üksnes telekatkendites.

TEMA TEATRITEE ALGAS OTSEKUI teist korda Panso kooli kuulsas 7. lennus. Kursusevennad Urmas Kibuspuu ja Jüri Krjukov olid lavastaja Ago-Endrik Kerget oma näitlejad. Intervjuus Jüri Krjukovi raamatu jaoks (30. septembril 1999) meenutas Kerget: „Annete kontsentratsioon oli kursusel väga tugev – juhuse, saatuse, ma ei tea, mille tahtel. Krjukov oli 17, kõige noorem – mina olin kõige vanem, 33. Mina olen seda usku, et ei ole lavastaja mitte keegi ilma näitlejate ja ka näitleja ilma lavastajata ei ole mitte keegi. Seda on kummaline rääkida: tantsijana ma olin harjunud väga suurte füüsiliste koorustega, minu jaoks oli sõnateater nagu puhkekodu... Urmas ja Jüri mõlemad olid väga kiired. Töö oli intensiivne. Ja võib-olla sellest tuleneb ka see suutlikkus, kui palju nemad siiski oma lühikese elu jooksul suutsid.“

Esimene Kerget telelavastus, mis otsemaid mällu kargab, on Eduard Vilde „Pisuhänd“: Kibuspuu – Piibeleht, Krjukov – Ludvig Sander, Elle Kull – Laura, Anne Paluver – Matilde, Arne Üksküla – Vestmann, Sal-

me Reek – toatüdruk Liina. Korratakse „Pisuhända“ Eesti Telefilmis 1982, esmaversioon oli 1981. aasta telelavastus, mille suhtes on mul hinges kerget nostalgias. Kerget särav komöödia „Pisuhänd“ jääb küllap armastatuimaks teatrisündmuseks läbi aegade.

VEEL ÜKS VÄLJAVÕTE KERGET intervjuust: „Seda ma rääkisin ka Jürile ja Urmasele: „Poisid, ärge pöörake tähelepanu ühepäevasele tunnustusele, kuulsusele, see pole üldse oluline!“ Ma võisin seda neis süvendada, mul oli see kogemus olemas. Mina olin saanud oma tunnustuse tantsijana, vabandage väga, olin Pariisis esinenud, Marlene Dietrich on mind tänanud... Minu jaoks ei olnud see probleem, et mul on vaja tulla teatrisse ja ennast tõestada.“

Kuulen praegugi, üleskirjutust lugedes, Kerget isikupärast, sametjat hääletämbrit. Kuidas ta voolib ja rõhutab sõnu: elegantselt, ainulise sarmika edevusega. Ta teadis suurepäraselt enda väärtust lavastajana ega etendanud tarbetut võlts-tagasihoidlikkust.

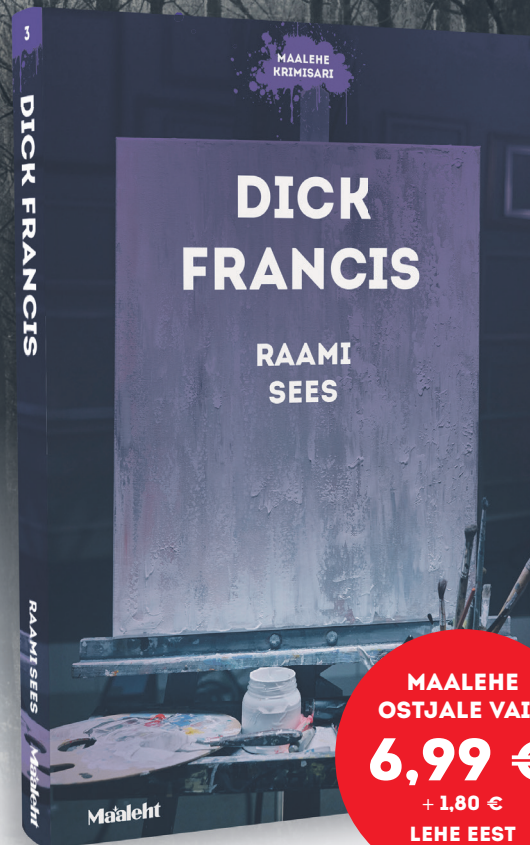
See on kahtlemata kuldaeg: teatrikoolis alanud, napilt kümme aastat kestnud periood, kui lavastaja Kerget põlistas tandemiga Urmas Kibuspuu (1953–1985) – Jüri Krjukov (1954–1997). Draamateatri komöödiast „Noore daami külaskäik“ (1977) Estonia menuoperetini „Savoy ball“ (1982); teleekraanil koos „Pisuhännaga“ Bornhöhe „Kuul-

suse narrid“ (1982), Smuuli „Musta katuse all“ (1982), Vilde „Tabamata ime“ (1983) ja pika pealkirjaga „Enn Vetemaa filmilugu teemal „Püha Susanna ehk Meistrite kool“, mille lavastas Ago-Endrik Kerget“ (1984). Tolle viimase puhul Kerget muigas: „Teater on üks absurd, üks kordumatu nähtus. Hullumaja! Kusagil ei kohta taolisi hulle: lavastajaid, näitlejaid... Kõik komplektis koos on see üks panoptikum – kui vaadata selles võtmes, milles film tehud sai. Kõigepealt naerame ennast, ärme läheme teiste kallale. Kui me saame ja julgeme enda üle naerda, siis ei ole maailmas midagi valetit!“ Tsunftsisesest naeru jätkas Kerget teleseriaal „Nota bene! Teatriluulud“ (2000), seegi „koomiline tragöödia“ jäädvustab andekate näitlejate ja vaimukate rollide panoptikumini.

LAVASTAJATEE MÕISTAGI JÄTKUS, Kerget on loonud sõna- ja muusikalavastusi Vanemuises (1985–1991 oli ta kunstiline juht), Estonias, Vanalinastuudios, ETVs, Komöödiateatris. Mitu head lavastust väärivad meenutamist, aga mälupiltide setitamise tahab aega.

Ago-Endrik Kerget panoraamne lavastus Tammsaare „Tõe ja õiguse“ I osa põhjal kandis mõjusat pealkirja: „Aeg tulla, aeg minna“ (Vanemuine, 1986). Mälestused ja mälestuste mälestused hakkavad nüüdsest igaviku pöördlaval oma tasakaalu leidma, hoidma...

MAALEHE KRIMISARI

Hobuseid maalida armastav kunstnik avastab vanda külastama minnes, et vennanaine on tapetud ja vanda süüdistatakse mõrvas. Järgneb meeletu võidujooks ajaga, et vend päästa, kuid ühel hetkel märkab romaani kangeline, et ohtu on sattunud ka tema elu.

Müügil 29.04–12.05.2021 vaid koos Maalehega
Konsumi, Maksimarket, Prisma ja
Selveri kauplustes üle Eesti.

Sarja järgmised raamatud:

CAROLINE GRAHAM	MÕRVAD BÄDGER DRIFTS	13.05
LOUISE PENNY	VAINELU	27.05
IAN RANKIN	PEITUSEMÄNG	10.06
JOHN GRISHAM	AGULIADVOKAAT	22.06
BENJAMIN BLACK	CHRISTINE FALLS	8.07
ANN GRANGER	ÄRATA SURNUD	22.07
CHARLAINE HARRIS	PÄRIS MÕRVAD	5.08

Lisainfo ja müügikohad: www.maaleht.ee/krimisari
klienditugi@ekspressmeedia.ee või telefonil 680 4444.